

red. Radosław Zachwieja

Mediacja dla każdego

W poradniku m.in.:

- czym jest mediacja
- zasady mediacji
- kiedy i jak można skorzystać z mediacji
- w jakich sprawach można prowadzić mediację
- jak wygląda spotkanie z mediatorem
- korzyści wynikające z zastosowania mediacji

Czym jest mediacja?

Mediacja należy do coraz bardziej rozpowszechnionych i promowanych form polubownego rozwiązywania sporów. Jest szybsza niż postępowanie sądowe, niedroga i pozwala na wyzbycie się negatywnych emocji. Wyprowadzając najbardziej właściwą definicję wskazać należy, iż **mediacja to pozasądowe postępowanie, polegające na ugodowym rozwiązaniu wszelkich sporów i konfliktów przy udziale osoby trzeciej – bezstronnego mediatora**. Mediacja zaliczana jest do tzw. alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR – alternative dispute resolution), czyli odbiegających od klasycznego procesu sądowego.

Zasady mediacji

Do podstawowych zasad mediacji zaliczyć można przede wszystkim **dobrowolność**. Strony dobrowolnie wyrażają zgodę na udział w postępowaniu mediacyjnym, jednak ich zgoda może zostać cofnięta na każdym etapie. Kolejną zasadą jest **bezstronność**. Strony mają równe prawa i powinny być traktowane jednakowo. Żadna ze stron nie powinna mieć przewagi nad drugą, do czego nierzadko dochodzi w procesie sądowym. Postępowanie jest całkowicie **poufne**, natomiast mediator jest osobą neutralną. Nie narzuca swojego rozwiązania, do którego strony same dążą w trakcie całego procesu. Ważną z zasad jest również **akceptowalność**. Strony muszą zaakceptować osobę mediatora, którego sami mogą wybrać, czy też zmienić w trakcie postępowania. Przed sesją mediacyjną wspólnie ustala się zasady które będą respektowane przez wszystkich uczestników.

Celem mediacji jest wypracowanie rozwiązania, które usatysfakcjonuje obie strony i będzie rozwiązaniem na przyszłość.

Kiedy i jak można skorzystać z mediacji?

Mediację można prowadzić przed wszczęciem postępowania sądowego, w trakcie, jak również po zakończeniu postępowania. Istnieją dwie podstawy do prowadzenia mediacji: umowa o mediację oraz postanowienie sądu kierujące strony do mediacji. Rozróżnić więc można mediację pozasądową oraz sądową. Jeśli strony zdecydowały się na pomoc mediatora bez udziału sądu, w pierwszej kolejności powinny wybrać ośrodek mediacyjny bądź danego mediatora, a następnie złożyć wniosek o wszczęcie mediacji. Wszczęcie mediacji następuje w momencie doręczenia mediatorowi wniosku, wraz z doręczonym dowodem nadania jego odpisu drugiej stronie (w niektórych ośrodkach procedura może być nieco odmienna). Listy ośrodków mediacyjnych oraz mediatorów znajdują się w każdym sądzie okręgowym ([Sąd Okręgowy w Zielonej Górze](#), [Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp.](#)).

Informację o stałych mediatorach można również znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (www.ms.gov.pl). Umowa o mediację może zostać również zawarta jako tzw. klauzula mediacyjna w umowie która łączy strony. Wprowadzając klauzulę strony zobowiązują się, że w przypadku sporu, zanim wystąpią na drogę postępowania sądowego, w pierwszej kolejności skorzystają z instytucji mediacji.

Mediację prowadzi się na podstawie umowy o mediację albo postanowienia sądu kierującego strony do mediacji. Umowa może być zawarta także przez wyrażenie przez stronę zgody na mediację, gdy druga strona złożyła wniosek. Wszczęcie mediacji przez stronę następuje z chwilą doręczenia mediatorowi wniosku o przeprowadzenie mediacji, z dołączonym dowodem doręczenia jego odpisu drugiej stronie. Mimo doręczenia wniosku, mediacja nie zostaje wszczęta, jeżeli:

- 1) stały mediator, w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu wniosku o przeprowadzenie mediacji, odmówił przeprowadzenia mediacji;
- 2) strony zawarły umowę o mediację, w której wskazano jako mediatora osobę niebędącą stałym mediatorem, a osoba ta, w terminie tygodnia od dnia doręczenia jej wniosku o przeprowadzenie mediacji, odmówiła przeprowadzenia ;
- 3) strony zawarły umowę o mediację bez wskazania mediatora i osoba, do której strona zwróciła się o przeprowadzenie mediacji, w terminie tygodnia od dnia doręczenia jej wniosku o przeprowadzenie mediacji, nie wyraziła zgody na przeprowadzenie mediacji albo druga strona w terminie tygodnia nie wyraziła zgody na osobę mediatora;
- 4) strony nie zawarły umowy o mediację, a druga strona nie wyraziła zgody na mediację.

Wniosek o przeprowadzenie mediacji powinien zawierać takie dane jak:

- oznaczenie stron,
- dokładnie określone żądanie,
- przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie,
- podpis strony oraz wymienienie załączników.

Jeżeli strony zawarły umowę o mediację na piśmie, do wniosku dołącza się odpis tej umowy.

Sąd może skierować strony do mediacji na każdym etapie postępowania, należy jednak pamiętać, że strony muszą wyrazić na to zgodę. Sąd może zorganizować tzw. spotkanie informacyjne, na którym przedstawione zostaną zasady i cele mediacji, a także jej przebieg.

Jak wygląda spotkanie z mediatorem?

Przebieg mediacji może różnić się w zależności od tego do którego mediatora się udamy. Zazwyczaj mediator w pierwszej kolejności przygotowuje strony do mediacji poprzez objaśnienie reguł postępowania mediacyjnego oraz celu postępowania i roli mediatora. Podczas sesji mediacyjnej, na którą strony umawiają się w neutralnym miejscu lub ośrodku mediacyjnym, w pierwszej kolejności strony prezentują swoje stanowiska i punkty sporne. Dalsze sesje mediacyjne, mają na celu budowę rozwiązań alternatywnych. Z mediatorem można również spotkać się na tzw. sesje indywidualne, co oznacza spotkanie tylko jednej strony z mediatorem, bez udziału drugiej strony.

W przypadku dojścia do porozumienia strony podpisują wspólnie wypracowaną ugodę, która po jej zatwierdzeniu przez sąd ma moc ugody sądowej. Jeśli nie dojdzie do porozumienia, mediator spisuje oświadczenie iż mediacja nie zakończyła się podpisaniem ugody, sporządza protokołu z przebiegu postępowania mediacyjnego. W protokole znajdują się tylko podstawowe informacje, gdyż cała mediacja jest niejawną.

W jakich sprawach można prowadzić mediację?

Mediację można prowadzić we wszystkich sprawach, szczególnie w tych, w których możliwe jest zawarcie ugody. Są to przykładowo sprawy cywilne (np. sprawy o zapłatę, dział

spadku, zachowek, zniesienie współwłasności, podział majątku, roszczenia odszkodowawcze), gospodarcze (np. o zapłatę, wykonanie umów, niezgodność towaru z umową, roszczenia wspólników i akcjonariuszy), rodzinne (ustalenie władzy rodzicielskiej, kontaktów z dzieckiem, miejsca zamieszkania dziecka, podział majątku, alimenty na dziecko i małżonka), karne i w sprawach nieletnich, a także administracyjnych.

Koszty mediacji pozasądowej określa umowa o mediację zawarta przez strony z mediatorem bądź ośrodkiem mediacyjnym. Koszty mediacji sądowych określają natomiast Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości. Mediator ma również prawo do zwrotu niezbędnych do prowadzenia mediacji kosztów i wydatków, w tym przykładowo: przejazdów, zawiadomień stron, wynajmu pomieszczeń. Mediator może też wyrazić zgodę na przeprowadzenie mediacji bez pobierania jakiegokolwiek wynagrodzenia. Koszty mediacji pokrywają strony. Mimo wszystko są one znacznie niższe niż koszty sądowe. W przypadku mediacji sądowej, jeśli dojdzie do zawarcia ugody – koszty znosi się wzajemnie

Mediacja powinna trwać do trzech miesięcy. Na zgodny wniosek stron lub z innych ważnych powodów termin na przeprowadzenie mediacji może zostać przedłużony, jeżeli będzie to sprzyjać ugodowemu załatwieniu sprawy. Czasu trwania mediacji nie wlicza się do czasu trwania postępowania sądowego.

Korzyści wynikające z zastosowania mediacji

Wybierając mediację sami decydujemy o przebiegu postępowania i o jego wyniku. Nie ma strony przegranej. Tylko od nas zależy sposób zakończenia sporu. Jeśli stronom uda się wypracować porozumienie, jest ono dla nich w pełni akceptowalne i zadowalające. W przypadku, gdy powierzamy sprawę organom państwowym, to one opierając się na przedstawionych przez nas stanowiskach i dowodach decydują o rozstrzygnięciu istniejącego sporu. Jedna ze stron zawsze jest wtedy stroną przegraną.

Mediacja nie prowadzi do eskalacji konfliktu i pozwala na zachowanie pozytywnych relacji, co jest niezwykle istotne w kontaktach np. między byłymi małżonkami posiadającymi małoletnie dziecko czy też podmiotami gospodarczymi chcącymi kontynuować dotychczasową współpracę. Kolejną z zalet mediacji jest jej szybkość. Mediacja nie powinna trwać dłużej niż trzy miesiące. Zdarza się, iż mediacja trwa dłużej, jednakże czas trwania mediacji jest nieporównywalnie krótszy od czasu trwania postępowania sądowego, które może trwać od kilku miesięcy do kilku lat, przy czym czas trwania postępowania sądowego zazwyczaj nie jest od nas zależny. Mediacja przerywa bieg przedawnienia. Jest również znacznie tańsza niż postępowanie sądowe. Pozwala na ograniczenie kosztów nie tylko majątkowych ale też emocjonalnych związanych z występowaniem na sali sądowej. Strony w trakcie postępowania mediacyjnego wyzbywają się złych emocji i mogą opowiedzieć o swoich rzeczywistych problemach i obawach, co zazwyczaj nie jest możliwe w sądzie.

Zielona Góra 2016